

SZIKKTI-II. csoport
Barczikay Dénes
II. Csejtei u. 12/A.I.5.
1025. Budapest

Budapest, 1992 január

A SZIKKTI-II. barlangkutató csoport 1991 évi jelentése

=====

/Kérem, hogy jelentésünk a Cholnoky
pályázaton ne vegyen részt./

Csoportunk tevékenysége a Szemlő-hegyi barlangra, a Táborhegyi barlangra, a Rácskai barlangra és a Remete-Kálvária-dombi kőfejtő területére terjedt ki, ezekre kutatási engedélyünk van.

Elméleti és gyakorlati ismereteink felfrissítése érdekében szokásunkhoz híven több felszíni gyakorló és oktató túrát szerveztünk a környező barlangász és hegymászó gyakorlókörökben.

Javaslatot tettünk a II ker. IKV-nak a Rácskai barlang előtti területfeltöltéssel kapcsolatban, hogy a barlang bejárata megmenthető legyen.

Részletes beszámolókat és eredményeink ismertetését barlangok szerint bontva csatoljuk.

Melléklet: Szemlő-hegyi barlang
Tábor-hegyi barlang
Rácskai barlang
Remete-Kálvária-dombi kőfejtő
Kalcitkristályok /Kraus S./

/Barczikay Dénes/

Szemlő-hegyi barlang

=====

Ebben az évben a feltáró kutatást a Hópalota térségére koncentráltuk, célunk az általunk feltételezett és igen valószínűnek tartott keresztfolyosó megtalálása.

Ennek megfelelően a Hópalota térségében a depókat rendeztük, a kutató gödröt a talpig mélyítettük. Az így megnyílt repedést feltártuk, ez képződményekben gazdag. További bontást a repedés mentén nem tartunk célszerűnek. Jelenleg a csatlakozás kibontását a Gombszaggató irányából kíséreljük meg. A törmelék eltakarítását folyamatosan végezzük és az omladékban talált gazdag képződményeket gondosan tároljuk.

A Közgyűlés előtti területet a további feltáró kutatás lehetővé tétele érdekében rendeztük, a bontásból származó törmelék deponálására a helyet előkészítettük.

Az Egyetemi szakasz felső részéről a hulladékot teljesen kiszállítottuk, a depóból pedig 0.5 m³ követ vittünk ki. A lejárót megtisztítottuk és az omlásveszélyt megszüntettük. Az Örvényfolyosó és a keresztfolyosónál levő agyagos suvadást eltávolítottuk és kiszállítottuk. Az agyagfolyást folyamatosan ellenőrizzük és a szükséges megelőző munkákat elvégezzük.

A kutatási engedélynek megfelelően folyamatosan koordináltuk tevékenységeinket a Papp Ferenc barlangkutató csoporttal. A gondozásbavételi szerződésnek megfelelően minden hét szombatján ügyeletet tartunk és biztosítjuk az előre bejelentett barlangász csoportok részére a vezetést.

Elvégezzük a gondozásbavételi szerződés szerint a barlangban és annak felszínén szükséges munkálatokat. Karban tartottuk a barlang felső ajtajának zárjait, az aknafedlap feltörése után zárcserét eszközöltünk. Cseréltük a felső kapu zárszerkezetét is.

A korhadó aknafedlapot biztonságtechnikailag ellenőriztük, állapotát ideiglenesen megerősítettük, bitumenes lemezterítéssel láttuk el.

A felső udvar rendben tartását folyamatosan végeztük, a korhadó faanyagot, szemetet elszállítottuk, a fűvet kaszáltuk.

Tábor-hegyi barlang

=====

A barlang lezárását a sorozatos feltörések ellenére rendszeresen elvégezzük. A tüzrakó helyek nyomait és a szemetet eltakarítjuk.

Az év első felében az Izzós akna talp-pontjának süllyesztését végeztük: rendszeresen minden hónap első szombatján, és néhány rendkívüli alkalommal. A barlangban általában a bontási törmelék elhelyezésére nincsen lehetőség, azt ki kell szállítani. Ez az Izzós aknánál ez évben kb. 9 m³ volt. Az év második felében a bejárat szakasz talp-pontját bontottuk ill. süllyesztettük.

A bejárat szakasznál több m³ omlásveszélyes konglomerátum helyezkedett el, melynek eltávolítása nélkül az alatta levő részen nem lehet biztonságosan kutatni. Az év második részében az omlásveszélyes részeket eltávolítottuk és kb. 60 %-ának kiszállítását is elvégeztük. Ez eddig kb. 8 m³ anyagot tett ki. Közben újabb reményteljes kutatási terület látható a keresztirányú szelvényben.

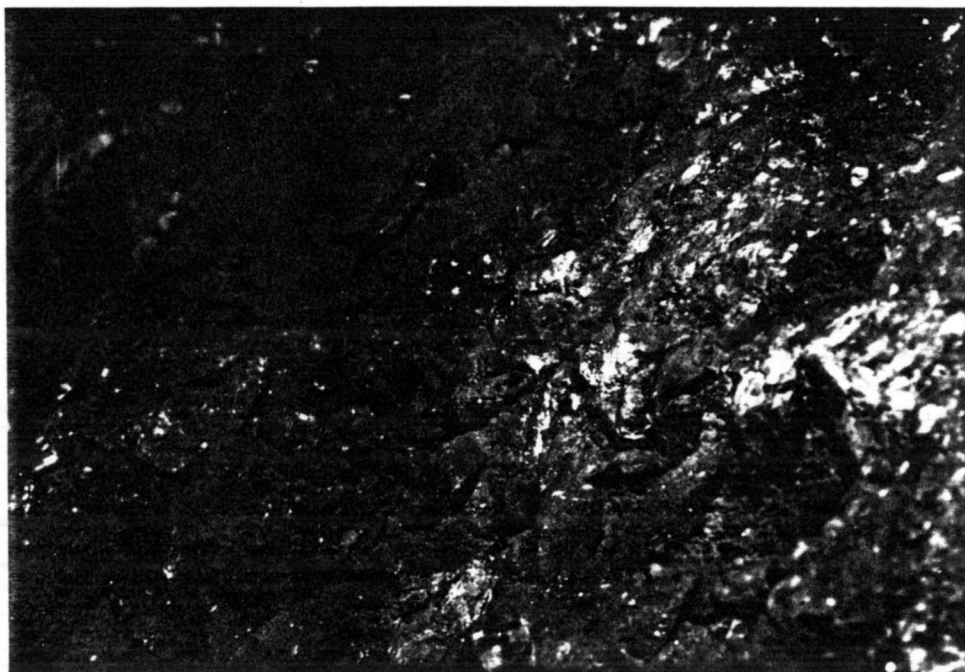
A törmelék kiszállításánál mindig a megfelelő gondossággal járunk el, a házak felé történő védelmet ellenőrizzük és a védő táмок építését elvégezzük. A turista utat minden alkalommal megtisztítjuk.

Az 1. sz. barlangnál csak takarítási és fenntartási munkálatokat végeztünk, további feltáró kutatás nélkül. A 2. sz. barlangnál megkezdtük az új bejárat létesítését. Ez a feltételezett bejáratnál az ott levő törmelékletű rendezését jelenti, melyből eddig kb. 5 m³-t bontottunk meg.

A 2. sz. barlangtól jobbra levő falon levő meglazult, máló kőtömb veszélyeztette az alatta levő szinten a tartózkodást. Ezért ezt a kb. 3 m³ terjedelmű tömböt körültekintő óvatossággal letermeltük. A tömb alatt levő vízszintes repedésben érdekes kristályképződményeket találtunk. Ezek leírását és vizsgálatát Kraus Sándor végezte el, amit mellékelten csatolunk.

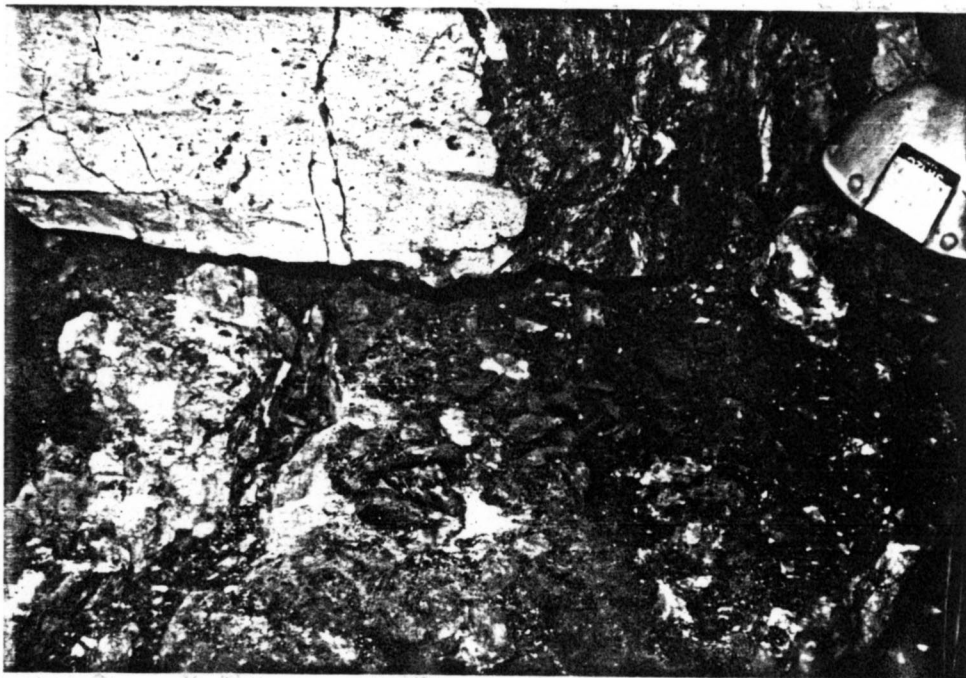
1.sz. kép. A kép felső részén jól látható a másodlagos bevonat alatti kalcitkristály törésfelülete.

2.sz.kép. A kristályok elhelyezkedése a repedés alján.

3.sz. kép. Még látható a repedés felső része.

4.sz. kép. A képen látható sisak a méretarányokat jellemzi.

Sajnos a kristályokat tartalmazó repedés fenntartása az omlásveszély miatti lefejtés következtében nem volt lehetséges.

Rácskai barlang

=====

A barlang bejáratí részébe az ismételt kitakarítások után a szemételepről ismételten mindenféle szemét, hordók, gumiabroncsok, boyler, kályha, stb. gurultak be. A szemételep terjeszkedése teljesen körülzárta a barlang bejáratát.

5.sz. kép. A kép alján a barlang bejárata. Jól látható a bejárat közvetlen közelében levő szemét.

6.sz. kép. Az év végi takarításkor a barlangból kihordott szemét.

7.sz. kép. A kihordott szemét közelebbről

8.sz. kép. A bejárat fölé magasodó szemét.

9.sz. kép. A barlang bejárata előtt a szemét behullása ellen támfalat emeltünk.

Jelenleg a barlangot a behordott szeméttől teljesen kitisztítottuk és amint a 9. sz. képen látható, védő támfalat emeltünk. Ehhez részben a barlangból, részben a felszínről hordtuk a köveket.

A barlang hátsó részének védelmét a barlang első részében építendő zsilip jellegű gáttal kívánjuk megvédeni, melynek építését megkezdtük.

Fenntartási munkákat végeztünk a hátsó teremben, ahol a jobb oldali aknát kitisztítottuk. A veszélyes kőtömböket leomlasztottuk, ill. biztosítottuk.

KALCITKRISTÁLYOK

A Budaligeti Kálvária-dombi kőfejtő barlangjaiból /4772/.../ gyűjtötte Molnár Lászlóné /SZIKTI Barlangkutató csoport/ 1991-ben.

Leírás

2-10 cm átmérőjű darabok. A kisebbek kalcitkristályok töredékei, hasadási romboéderekkel és fentnőtt kristályfelszínen, a nagyobbak alapkőzetre nőtt kristályok töredezett példányai.

Az alapkőzet rózsaszínes árnyalatu, tömör dachsteini mészkő, néhol 2-3 mm átmérőjű ooidokkal. A nagyobb kőzetdarabokon, illetve közöttük apró, breccsa jellegű kőzetszemcsék vannak, amiket barna kitöltés cementál.

A kőzetre, attól jól elkülöníthetően szintelen kalcitkiválás 1-2 mm vastag sávja települ, ami hasonló vastagságú, barna színű réteggel folytatódik. A különböző színű sávok között 0-0.2 mm vastag barnásfekete vonal van. A kristályok csúcsait apró lapok tompítják, hegyes szkaloéderek ezek között nincsen.

Egyik darab felületén 5-8 mm hosszú, hegyes szkaloéderek vannak. Ezeken világosbarna, 1-1,5 mm vastag zóna fölött újabb, 0,2-0,8 mm vastag, szürke színű, átlátszó bevonat fejlődött, ami nagyon apró, tompa csúcsú kalcitokból /?/ áll.

A kőzetfelületet borító apró kalcitok fölött /között/ néhol 10 cm-nél hosszabb !/, c-tengelyükkel a felülettel párhuzamos szkaloéderek is vannak. /Fényképen láttam példányokat, amiknek mindkét végük épen kifejlődött, ezeket a kutatók 'antennának' nevezik./

A nagy kristályok belseje szürkésen viztiszta, kissé átlátszó, rétegezetlen. Törési felületük romboéder-síkjaikat megcsillantva, azon hullámos, elágazó, tűzláng alakú vékony vonalak tömege látszik. Külsejükön 3-5 mm vastag barna sáv van, ami csillogása alapján a felületre merőlegesen nőtt, 0,2-0,8 mm-es kristályokból áll. Ezek a felszínen a nagy kristály csúcsa felé futó, sorokba rendeződött kiemelkedéseket alkotnak.

A szintelen /szürkés/ óriás kristály és a rajta levő barna bevonat között oldott üregecskék vannak, bennük barnásfekete anyaggal. Néhol ez az üregezés centiméter mélyen benyúlik a kristályba. Az apró kristályok csúcsa körül is néhol oldott üregek vannak.

Értékelés

A kőzet töredezése és üregesedése után vastartalmú oldatokból barna kiválás töltötte ki a kőzet réseit, esetleg cementálva az apró törmeléket is. Valószínűleg más összetételű víz érkezett, amiből kalcit kristályok váltak ki. A kőzetszemcsék közötti résekben is történt kiválás, míg az üreg falain apró kalcitok nőttek. Néhány kristályegyed a falfelülettel párhuzamos helyzetben óriásivá fejlődött /'Martinovics-hegyi típus'/. A kiválás későbbi szakaszában nagy vastartalmúvá vált az oldat /vagy másféle érkezett/, ami először önálló hártvaként vont be a felületet, majd a további kiváló anyagot barnára színezte. Egyik mintán újabb, vékony kiválásréteg is látható.

A kiválások befejeződése után, feltehetőleg lényegesen később más összetételű víz érkezett, ami kissé oldotta a tiszta és a barna kiválás közti részt. Lehetséges, hogy ez a víz oldotta tovább a barlang üregeit is.

1991 november 9.

Kraus Sándor s.k.